

PRIJÁTEL.

Znanoszt razserjüvajúcse mészecsne novine.

Naprêplácse cêna:

Nastrtnyek leto 90 kr.

Broj 7.

Naprêplácse pêneze i novine szlisajúcse pizma szo na imê réditela v-Buda-Pest „országház“ poszlane.

Pozív na prêplácso.

Zacsétka mésznyeka mészeca odpré sze nôva na prêplácsa na mésznyek, mihalscsek i vszeszvétsek mészeca „Prijátel“-a. Zpostüvanyom proszimo naprêplácsnike i nase prijátela, ka naj vszáki naprêplácso obnôvi ino naj sze potrdijo za „Prijátel“-a nistere nôve naprêplácsnike szpraviti.

Jáko sze za gvüšno ká'ze, ka vu törszki dr'zélaj boj za nistere dnih vövdári. Ete boj de veliki naszlédek meo. Szlovenszki jezík gucsécsi národ de sze borio proti törszkoj oblászti. Sto zná jeli v-etom boji k-ednomi ali k-drügomi sztráni napomôcs ne sztôpijo drügi poglavárje? Jeli ne prevr'ze sze zdaj, sto bode oblászt meo v-prísesztnom vrêmeni v-jütrovni dr'zélaj? Eto dobiti sze pascsi rusz i anglus. Od obadvá sztrána sze mocsno k-boji szprávlajo. Vnogo nôvoga de sze godilo. I steri med vami nebi rad po szvojem jeziki zvedo vsze ono, ka de sze zgôdilo? kak de sze lüszto klalo? steromi i kak de nyemi szreca szlü'zila? Od toga vszega „Prijátel“ glász prneszé i pôleg toga imenitnése zgodbe, mô'ze i vecs kaj drügo de v-lépi kepaj zposznávo.

Naprêplácsa na tri mészeca 90 krov zadene. Pêneze proszimo na postnoj nakázanici poszlati.

Vu ptühinszke országe na prêplácsa na tri mészeca 1 rh. 50 krov zadene.

Buda-Pest, 1876. 1-ga jakobescseka.

Réditelsztvo „Prijátel“-a.

Orszacsko szpráviscse.

Budapest, jun. 30.

Szunce 'ze jáko vrôcse szija. V-táksem vrêmeni eti vu vársi bidri je jáko neprilicsno. Vszáki sze pascsi na tákse meszto, gde vhladnoj szénci pocshivati trüdnomi teli tak dobro dene. Szpráviscse szvoje delo tüdi dokoncsalo Poszlavci szo razisli. Nisteri szo sze doma pôcsili, ki szo vértovje, drügi pa v-kopalinaj iscsejo sze nezáj pomocsnêšiti, ka szo po vnogom szedényi zgübili.

Szpráviscse v-szlédnyi szedsztvaj od nisteri vármegyövv raztálanye dokoncsávalo. Vnogi vármegyövi, nájmre v-Erdelszkom szo celô raztálani, i novi vármegyövi bodo z-novim iménom. Tak tüdi kre Tisze vode le'zéci vármegyövi szo pod nôvo raztálanye prisli i nistera meszta, stera szo do etimao z-poszebnimi pravici od vármegyövv vövezéta bilá, zdaj szo tüdi na vármegyöve razdeljeni. Pôleg toga vnogo gucsa bilô.

Vszáki poszlavec je za szvojo krajino gucsio eden etak drügi pa tak steo razdeljenye vsiniti. Malo steri poszlühnyen bio, ár vszákomni nyagovo volo szpuniti nê mogôcse.

Szpráviscse etoga mészeca 20-toga szlédnye szedsztvo obdr'zalo i do 15-toga mihalscseka bode trpelo vrêmenpocsinka.

Miniszterje do malo pocsinka meli, ár do jészeni moro ztanácsivanyom opravití jedinanye na vámo i bank gledôcs, ka sze te najoprvm pred szpráviscse polo'zi, ka sze naj pri cajti vprávdó szklene.

— Sziromák cslovek, gda ga szila trüca, ne miszli na prisesztno vrêmen, nego rad plácsa kaksté veliki 'zój, naj sze szamo rêsi od dnésnye nevôle. Etakso priliko vnôgi popádnejo i veliki 'zój vzemejo; záto tákse lidi je prav za „oderece“ zvati. Pred nisterimi leti je v-právdí prepovédano bilô od sztô rainskih vecs kak sészt rainskih 'zója vzéti. Te je tá právda dolíszprávlena i vszáki szlobodno tolíko 'zója brao, kolíko je mogo dobiti. Tak sze zgôdilo, ka v-etí letaj je od 30— do 260 rainskih 'zój bráni na edno leto od sztô rainskih. Eto je doszta lüdi zapravilo i v-országí zvéksega szírmastvo zroküvalo. Zdj pá vprávdí scséjo vöpovedati, ka od 10 rainskih vecs 'zója nede szlobodno vzéti i ki sze na vecs zvéze, tó nede du'zen plácšati. Z tém sze sziromáki ne pomore, ár csi od 10 rainskih vecs 'zója brati nede szlobodno, te de oderec táksémi, ki de pêneze steo odnyega na pôszodo vzéti, tó pravo: dobro, dam tí 100 rainskih na edno leto, ali ti mores v-du'zniliszt 200 rainskih pizšati i te escse od té sume mores 'zój plácšati. Potáksem právda zobsztom bode. Sziromastva sze lüszto szamo tak zná ognoto, csi je delavno, szkerblívo i malo trostlivo; csi sze pa stoj nacsí nemre pomocšti, ka more pêneze na pôszodo vzéti, naj sze nyemi dá prilika najti tákse meszto, gde máli vértovje lehko na máli 'zój dobijo pêneze. Eto de za vnôge velika dobrôta.

— Kre szrbszke granice med nasimi szrbi tüdi veliko gibanye. Té szo tüdi krédi, ka do sze prék granice pasčili, kak sze bój zacšne. Od sztrána nasoga miniszteriuma szkrbleno, ka sze naj prinasz za pomáganya volo bója nikse szprávlanye ne zgodi ár za nász je nê haszek niti nê kvár, csi de bój teko, ali pomágati nê szlobodno ni ednoga niti toga drügoga. Na granico szo 'ze szoldáki poszlati za volo obdr'zánya méra i réda.

— Od mraza zroküvanim kvárom obiszكاني mesztaj sze dácsa odpüszti pri orátjoj zemli, csi mraz na vecs határe szégnovsi, pôv na véksi falataj v-ednom vrêmeni i tak zapravo, ka na tisztoj zemlji drügi pôv v-tisztnom leti csakati 'ze nê mogôcse. Letosz mraz tak rano bio, ka v-tih najvecs mesztaj sze zemlja escse z-járnim poszêjala i tak pri orátjoj zemlji sze dácsa komaj v-nisteri mesztáj odpüszti. Pri goricaj sze dácsa odpüszti, gde je mraz letosny pôv szplój zapravo.

Zvönszki dugoványi.

Budapest, 30-toga iváncseka.

Grô'zanye, mészanye itak trpi. Vszáki dén sze na to obüdimo, ka zdaj pa zdaj boj vövdári, do vécsari szí pá vszáki malo bolje premiszli i itak zmérom idemo szpát, ka sze naj pá na bojni kriecs obüdimo. Tô 'ze nistere tjédne tak trpi.

Szerbia v-orosji sztoji, cêla vojszka 'ze na granici, vsze je krédi k-boji, szamo edno rêcs trbê praviti: udriga! pa sze bitje zacsnolo. Szamo ka tô edno rêcs nescsejo vöpovedoti. Kre drügoga sztrána törçi szo tüdi krédi, pa li tô csákajo naj szrbi zacsnajo. Törçi nescsejo zacsnati, ár bi ovi poglavárje vcsaszi kákso priliko najslí prôti nyemi, zakój mir zburko.

Na Balkan polotoki szlovenszki národjeszo li za boj, ali szami brezi pomôcsi prôti törki tesko kaj oprávjio. Pomôcs szamo od rusza májo csakati, ali csi rusz tém pomore, te anglius de törki pomágo; pa sto zná csi ovi poglavárje sze nebi tüdi v-boj zmészali i te bi povszegna szpletanca bila, stere dokoncsanye naprêviditi niscse nemre. Záto tô premislávanye, verdévanye kak bi sze kaj moglo zacsnoti.

Szerbije vszáki dén drüge i drüge bojne glászi posilajo. Ete drih je Milan vladik 'ze tüdi k-vojszki odisi. Csi bode boj med Szerbie i törkom, ali nê, edno je gvisno, tô, ka nam Szerbia ete máli ország pokázo, kákso môcs zná vöposztaviti eden národ, csi je szam szebi goszpôd. Szerbia tákso vojszko vöposztávila, ka sze vszi csüdivajo, kak je tô mogocsno bilô. Tam vszáki rad v-boj ide, da zná, ka szvoja domovino bo bráno, drügo nikaj nê, csi ga szmert dojde, za szvojo domovino je mreo. Do 60 lét vszáki du'zen szoldacsko szlü'zbo doprneszti. Za Szerbio je jáko nevarno szebé v-edem negvisen boj püsztiti, ár z-tém sze zná zapraviti, v-táksi dug sze szüne, steroga sze tesko rêsi. Záto je Szerbia tak pazлива, ár tô pred ocsmi má, ka po vrêmeni szlovenszki národje na Balkan polotoki okol Szerbie sze bodo sirili. Zdaj vendar szamo tô scsê pokázati, ka Szerbia na 'zivlênye vrêdna.

Vu Hercegovini je vsze tiho grátolo. Vszáko oko zdáj li tá gléda, ka sze na szrbszkoj i törszkoj granici szprávla. Vu Crnagori Nikica vladik szvojmi lidi tüdi krédi sztoji k-boji, tê tüdi tô csákajo, gda sze nyim na znánye dá, ka naj na szvoje protivniki vdárijo.

Dnesz, da eto pisemo, tak sztoji vsze, ka bój zná vövdariti. Stüki, pükse szo nabite, száble szo osztre, za klánye zdravi lidjé szo tüdi krédi, pa da csednêse delo ne vê zacsnoti ni te edem ni te ov, vendar teczasz ta sze glédala, dokocs zádnyis ta prelejána krv sze vküpmêsa.

Ruszki caszar pred nisterimi dnévi vu Ems kopalinyi bio, i tam ga pohájo nemski caszar. Tak csüti, ka ruszki caszar domô pôtivsi znasim poglavérom vu Reichstadti sze szrécsata.

Tak pravijo, ka zdásnyi ruszki caszar je prôti boji, záto ga na tô rátájo nyagovi velikási, naj trónus nyagovimi mlájsemi brati prêgdá. Ete je jáko za boj.

Törszki vladárje.

Na törszkoj zemlji sze na kráci vnogo imenütnoga dela zgôdilo. Tô je vsze tak frisko, nedocsákano prislo, ka cslovek vcsaszi niti nê znao premiszliti, kakda je tô mogôcse, ka szo sze törki na ednôk tak omô'zili.

Abdul-Aziz caszar je od tiran, i na nyagovo meszto je poszajen V. Murad. Komaj sze tô zgôdilo, 'ze drügi glász prislo, ka sze Abdul-Aziz skárjami na rokáj 'zile odrezo i zkrvávivsi, je mreo, pa na drügi dén szoga 'ze pokopali.

Na eto szí vszáki tô miszlo, ka zdaj mir bode okol törszkoga tronusa i vprvom rédi zcêlov mocsjöv na obládanye protivnikov bodo delali. Escse sze nikaj moglo zgoditi tákse, ka szí niscse ne vê raztalmocsati.

Pred nisteri dnévi, eden vecsêr, gda szo törszki miniszterje za volo tanácsivanya vküpbili, eden törszki szoldák, major, po iméni Haszszán, v-hi'zo sztopivsi, vöpotégno revolver (na vecs sztrélajov pistola), doli sztrélo Huszsein Avnia, minisztera zvönszki dugoványi, Rasid paso, minisztera vojszke; zvön etiva je dolisztreló v hi'zi ednoga törszkoga szoldáka, ednoga szlü'zbenika i eden drügi miniszter je pa v-plécsa sztreljen.

Huszsein pa Rasid pasa szta najvecs na tô delala, ka sze naj Abdul-Aziz caszar z-trónusa od tira. Nisteri tô právjio, ka Abdul-Azizova mati Haszszána na rátala, ka naj szvéta szprávi one, ki szo nyagovoga szinü od vladársztva szpravili. Huszsein pasa pa ovi szo caszari sli nyemi na znánye dávat, ka nede du'ze caszar. Haszszan sze te tém malo proti dr'zo, záto je na drügo meszto bio paszlani, kama nê steo odidti i záto je v-temnico zaprêti bio. Tiszti vecsêr sze vöproszivsi, pravo, ka naj ga vöpisztijo, ka na szvoje meszto odide, kama je imenüvan, on pa sô lpa minisztere zosztrélo. Haszszana szo vcsaszi vlovili i na drügi dén je 'ze obesen bio na edne maline drevo, stera pred tisztov hrámbov sztoji, gdé je on toliko lüdi 'szvéta szpravo.

Haszszan mládi cslovek i vucsen bio, vu Cárigrádi szo ga na vszákom meszti jáko poznali.

Tô niscse ne vörje, ka sze Abdul-Aziz szam szebé skárjami bujo. Nyaga szo mogli szvéta szpraviti nyagovi protivniki, csi szo sze szpletance ognoti steli v-prisesztnom vrêmeni. 19. vrácsitelje szo szvedocsánsztvo dáli, ka sze caszari mogôcse bilô szebé moriti. Tê vrácsitelje szo vszi obülno obdarüvani bili.

Abdul-Aziz caszara nyagovo lüsztvó nê lübiló, ár vnogo troso i nikaj nê máro za szvoj ország. Szamo tô glédo naj sze nyagova vola szpuni naj je bila kaksté nepametna.

Eto delo, kak sze jáko gvisno vidi, od angliuskoga sztrána zacsnjeno. Anglius vidivsi, ka pri törszkom caszari ruszi bolje i bolje mogocsno szvojo volo szpuniti, e'o za nyagovo pilitiko nekvarno bilô i záto mogo nekaj vözmiszliti z-kém ruszi prôti sztôpi. Odtirati caszara sze najleh'ze vidlo, ár tak kre vsze kraja doszta protivnike meo. V-tom deli je Midhat pasa voj bio, ki bi jáko rad Törszkország preobnovo. Ali tomi vnogo prôti sztoji. Sztári törki nikaj nescso csüti od preob-

novlênya. Pri törki vsze od nyihovoga vadlûványa viszi, kakje tô nyihov prorok Mahomed vu koráni (tô je to nyihovo szvéto pizmo) doli szpizso. V-toj knigi je povêdano, kak eden právi türk more 'ziveti; ali ete zapôvidi szo tákse, stere ne dopûsztijo, ka bi törki zdrügimi národi v-ednom sztáni 'ziveli. Csi törki od sztôpijo od naszledüvanya nyihovoga szvétoga pizma, te szo zatájili szvojga poroka, csi pa tô ne vcsinijo, te do itak odlocseni od ovi obriszani národov.

V. Murad bolje vucslen, kak nyagov sztric bio; ali on záto tüdi na szebi má namárnoszt, kak je tô 'ze drüga natura pri törkom. Zná bidti, ka sze pod nyagovim vladariüvonyom vnogo pobôgsa, ali prôti zapôvidi korána on tüdi tesko csi kaj vcsini. Murad je zdaj 36 lét sztar. On ne lübi vecs 'zén dr'zati, kak tô törkom nyihov korán dopûszti. Vsze vküp nôvi caszar tri 'zene má. Ta prva 27 lét sztara, nê je jako lêpa, ali naszládna. Tô je angluska 'zenszka. Vu Londoni sziz-delom krüh priszlü'zila, za goszpé kresáke rédila. Z-Londona vu Cárigrád odísila i tam stacuno odprla, tam sze Murad 'znyov szpozno i szledi za szvojo 'zeno vzéo. Ovi dvê 'zeni je záto vzéo, ár ta prva nê mêla dec. Obedvê 'zene szta jako lêpe, nego ovak szta prôsztivi. Edna je ednomi 10 lét sztaromi pojbi, ta drüga stiri lét sztaroj deklini mati.

Törszka návada je, ka vszáki bogat türk robe má, stere za pêneze küpi. Z-eti robov te lepse vcsijo csteti, pizati i plészati, ti grdêsi pa drüгим szlü'zbeniki bodo. Te najlepse caszari darüjo. Törki sziz nájmre z-eti küpleni edno za 'zeno zaberéjo, ár tá nêma nikse rod-bine, ali záto dönok za roba osztáne. Vnogim törszkim caszarom je táksa küplena 'zenszka mati bila. Törszke 'zenszke nikaj ne delajo, celi dén szo notri zaprête i csi na ceszto ido, te sziz obráz tak zakrijejo, ka nyim szamo ocsi viditi.

Pokojni caszar je stiri 'zene meo i na ete vszáko leto 200 jezér rainskih potroso; ete 'zene szo mele 310 szlü'zbenikov. Zvön etih je bilô 712 robov i 148 drügi szlü'zbenikov, kí szo vszi obilen gvant noszili. Abdul-Aziz stiri szinü i edno csér meo.

Jeli de V. Murad nácsisi cslovek, kak szo nyagovi predniki bili? Na tô pitanye vrêmen bo odgovárjalo.

Za lüsztvó potrêbna jesztvina.

(konec.)

XII. Govenszka 'zupa.

Pri szrêdnyega réda hi'zi obed sztoji z-'zupe, zelenyáve i meszá. Eta jesztvina 'zenszke tak znájo vküpposztaviti, ka od té vszáki táo tákse dá téli, stero v-toj drügoj zmenkáva. Cslovecsa jesztvina sze nájmre na tákse razlôcsi, z-stere sze máscsava i meszó szprávi. Medtémtoza za gorobdr'zánye têla escse je potrebna szô, z-stere sze csonti, vlaszi, koszmínye, nohéti ino zôbi szprávlajo.

Szkrbliva vertinya na tô pázi, naj je 'zupa 'zmajhna i ka sze meszó naj na mehko zküha. Po kühanyi sze 'zelôdeca delo poménsa. Zkühanyom meszó môcs zgibi ali eto v-'zupi osztáne. V-'zupi kühati je dobro mélnato blágo.

XIII. Lüscsinyaszta zelenyáva.

Grah, gráhsics i lécsá cseresz vnogo tákse vu vszebi obdr'záva, ka sze na mászcsavo i na meszó obrné, záto jesztvina z-ete blizi sztoji nê szamo krühi, nego mészi tüdi. Pri táksoj

hi'zi, gde je meszó na réci vidlivi goszt, tam neszmi faliti lücsinyaszta zelenyáva. Csi sze z-etih jesztvina dobro priprávi, vszáki cslovek rád jê, ár je fál ino hranliva.

Ova drüga prôszta zelenyáva nê tak hranliva, ár v-té 'zmécse devéti tao voda. Szamo korenaszti náraszi, kakti repe, nájmre mrkevca vnogo cukra vu vszebi zdr'záva. Záto prôszta zelenyáva, csi je glih menye hranliva, za têlo jáko potrêbna, ár vnogo obdr'záva táksega, ka têlo potrebüje. Szkeró vszáka zelenyáva z-ednim kak vrásztvo szlü'zi. Malosteri na tô miszli gda zelje jê, ka z-tém 'zelôdec tákso hráno dôbo, stere vlaga drügo hráno predêlati pomore. Za volo példa szamo tô scsém na prêprineszti, ka táksi lidjé, steri szo v-bledicsnom betegi, v-szvojem krvi malo 'zeleza májo; csi táksim vrácsiteo glih tákse vrásztvo dá, stero vszebi 'zelezo zdr'záva, eto vcsászi za 'zelôdec skodlivo, dokecs spinyacsa, stera od nature vszebi 'zelezno kójno obdr'záva, kak jelo ikak vrásztvo vszigdár bolje nücliva bude.

XIV. Szehn po obedi.

Szpanyé sze re szlisi k-jesztvini, ali da môcs má na obdelanye hráne, záto sze moremo od toga na kráci szpoméniti.

Jelo i obdelanye je tüdi delo. Isztina, ka za vnôge to najlûbênêse i nisterim jedino delo v-'zitki nyihovom; ali záto delo za vszákoga i za doszta vágatno, ka sze naj pocsivamo pod tém. Vnôgi tô miszli, ka jê on jáko pascsilivi, kí sziz niti toliko cajta ne vzeme, ka bi szvoj obed zpocsinkom pojo, nego tô med velikom deli oprávi. Táksi cslovek tak obhodi, kak tiszti, steri vecs potrosi, kak priszlü'zi. Poténye z-têla vlago odgoni i po táksem v-lampaj malo szlin osztáne, pa za obdelanye rávnok tô potrêbno. Vnogim je prilika bila szküszávati, ka na velkom trüdi szo lampe szühe i csi te edem falat krüh pojemo eto sze nam v-guti zapséh. Tepa pred obedom, med obedom i po obedi pocsivati na krátke vrêmen je potrebno. Ali pol vöre szehn dojde, vecs szpati je skodlivo. Kí vecsér naphánim 'zelôdecom ide szpát, táksi má priliko obsüti toga skodlivoszt. Zaprva szladko szpi, ár ete pocsinek obdelanye potrebüje; ali szledi sze nyemi szehn zburka, szém-tam sze obrácsa i vgojdo ga gláva boli i 'zelodec je nyemi pokvarjen. Záto vecsér sze nê trbê tak na jeszti, kak poldné i vecsérjo najmenye dvê vöri prvle trbê opraviti pred szpát idenyom. Zdravomi csloveki ne potrêpno toplo vecsérjo meti.

Od toga dugoványa bi bilô escse vnogo kaj praviti, ali tô naj na drügo vrêmen osztáne. Eto z tém 'zelenyom dokoncsamo, naj lüsztvó vszigdár za doszta jesztvine má i naj sziz eden ali te drügi na nüc obrné té recsi, stere szo v-tom táli za pôtkázanye lidém na prêdáne bilé.

'Zaloszt vcséle.

Pod oknom
Edne bèle rô'ze
Popovjé
Gorpokati zacsne.
Devojka
Mláda tak prebéra
Za vênec
Na dén gosztüvanya.

Na vêki
Mála vcséla zbrnáva:
,Sznehica,
Tô moja korina!
Szamo tô
Nê, molim te, pûszti, —
Tô szam sziz
Zébrala v-popovji'.

Deklina
Právi: „Ti mála sztvár,
Nájde'z sztô
Drüge . . . tebi nê kvár.
Vütro de
Tü evela, vütro pá
Prides sze,
Pa ti grm drügo dá“.

,Vörnoga
Mo'zá naj ti dá bôg;
Niháj ti
Mojo lubo drágo.
Malo je
Ka od tébe prosim' .
Gôvori
Vcséla mládoj sznehi.

Morem jo
Vtergnoti, brezi nyé
Ne morem
Bit', ráj naj vsze miné.
V-vênc jo
Szpletém i tak do me
Pelali
Vütro na zdávanye.

V. Murad zdásnyi törszki caszar.

Tô právi —
Priyéla rô'zice
Popovjé,
Za vènc jo vtergne.
Ta mála,
Mila vcséla széde
Na rokô
Nyê, ka jo naj kúsne.

„Hess morec
Ti! 'zalec ne püszi:
Vtergnola
Szam, mê jo ti, vzemi.“
,Kaj bom 'znyôv
Lêpa sznéha zdaj 'ze!
Vènc tvo
Brez nyé lêpi nede.“

Vènc tvo
Brez nyé nede lêpi —
'Zalosztno
Právla tô zkuzami.
Ár szercé
Vcséle csi glih málo,
Boli jo
Cseresz za korino.

Devojka
 Zamán sze szkercsi,
 'Zálec szvoj
 Nyê pod okô püszi.
 Mila sztvár
 Pa mertlávno szêla
 Tam blizi
 Na grm rozmarina.

Boli jo
 Otek, jôcse szneha,
 Z okom tak
 Zdávanyi kak bi sla?
 Do mláda
 Nyê tô 'ze zacêli —
 Tecsasz pa
 Nyô lübec pozábi.

Abdul-Aziz pokojni törszki caszar.

Sztári zvonár.

— Prepovedávka. —

Pred nisteri lêti 'zivo je vu Sztánovoj vészí eden sztári, szeri mó'z. Niscse nê znao odkec je priso. Niscse nê pômlô, ka bi toga csloveka za mládoga vido. Dugo lêta vszáki dén nisteri krát je po vészí vdiljek sô, pa pá nezáj'. Duga bráda sze nyemi

od szunca tak belila. Csi sze z-kém na ceszti szrécsô, poklono sze. Gucs zníkim nê zacsno, pa níti odgovárjati nê jáko steo. Vszigdár szamo farov sô, z-farofa v-cérkev i z-cérkvi domô. Ovak ga nindri nê víditi bílô. Vészí lüsztvô eden csasz posep-távalo, ka tô za csloveka more bidti, gda szo pa vidli, ka on szvoje delo vsiniti ne za müdi, niscse nê vecs odnyega zgu-csávo. Sztári mládi ga li za Matjas ocso zvao.

Matjasa csészit je zvonaria bila. On je zvonmi na glász dávo, gda je vrémen v-cérkev idti, on je na znánye dávo neszrecso ognya i on je zvonio vszákomi na szlédnyo pôt, koga szmrt odzvála z-toga szvéta.

Matjas 'ak lejô znao zvoniti. Pri vszákovej priliki zvonôv drügi glász csüti bio. Celovek 'ze ozdalecs znao, gda je glász zvonôv za csüo, ka pokápajo. Záto szo lidje sztároga Matjasa jáko radi meli. Ali on tô ne steo niti v-pamet vzéti. Né je kázao niti veszeljé niti 'zaloszt. Prôti vszákomi je dober bíc.

Matjasova hi'za zvôn vészi sztála v-ednom velkom ogradi, ogrod okol zviszikim plôtom bio zagrajen, ka niscse né mogo notri glédati. Lidjé szo ne jáko lüsticsni bili, kak je kaj prínyam. Sto bi za táksega sztároga zvonára máro.

Vcsászi je viditi bilô gda te sztári z-ednov lépov devojkov sze szprehájo. Tak da pôleg vnogo vihére pretrplenim rástom rô'za cveté.

Eden zadvecsarek rávnok jáva szrécsamo, kak szprehájanya dômo ideta. Ta devojka od vszefelé zpitáva, kak je tô sega mládenôg lidém, nyéni szprehájacs pa tak zvolno na vsze odgovárho.

Gda k-dveram pridata, sztári gorodpré i eden veliki pesz prednyiva sztôpi poszdrávlanye zmiganyom répom znanüvavsi. Ete pesz je merkács bio hi'ze. Z-tém pszom vréd szo trjé bili; drügoga né bilô pri hi'zi.

Komaj ka v-hrámbi malo okôli poglédnemo, vcsaszi zvêmo, ka ete hi'ze goszpôd nigda v-drügom pa velikom sztálicsi mogo bidti. Szíromák znová je predszvétom, domá sze pa nyemi tak vidi, ka je krao.

V-ogracseki vszefelé lépe korine cvetéjo. Naszládki di'z oznanüje, ka v-tom ogradi pascslive roké delajo. Dale lépo szadüveno drevje jeszte i tak puno, ka vêke szkoro do téo szégnejo. Kre ednoga kraja pa vinyák sztóji z-pascslivmi róji. Na dveri vinyáka nikák eta gorizapiszo:

Jablane, grúske
I drüge cepé
Cépi v-mladoszti
Za sztáre zobé.

V-ogracseki bilô edno széncsavno mezto, gde te sztári i ta devojka szta po oprávlénom deli nájráj pocsívala.

Zdaj tüdi tam szedita. Te sztári z-edre debele knige csté i szamo vcsászi sze zglédne na nyagovo pôleg nyaga szédécsó csér. Lucija — tô je bilô nyéno imé — je nyagova csér bila. Edna lépa dévojka, zdaj je escse 16-to protoletje vidla. Dobrôta i nekrvicsnoszt je nyé z-ocsi szvétilo. Zmálími rokámi je korine vküpplela, száma né znála zakój. Vcsászi vcsászi popévati zacsnola, pá tüho grátala, kak na sztároga poglédnola.

— Drági moj ocsa — zacsnola gucs Lucija — ti sziz zdaj tak tühni gráto. Prvle, gda szam mála bila, toliko sziz mi znao prepovedávati, i zdaj mi szamo vcsászi vcsászi dás odgovor.

— Moje lübléno déte — právi ocsa — jeli ti ne gucsim za doszta od vszeféle dela, od nature, od korin, od fticsov. Ka bi pa escse rada znála?

— Ti meni nigdár ne gucsis od moje materé, pa jaz bi tak rada znála, káksa je moja mati bila, jeli je mené, tebé lübila?

— Zakój ti tô odméne pitas? — pitao je ocsa i v-ocsj szo nyemi szkuze blizskale.

— V-nedelo sziz sze malo v-cérkvi za müdo, jaz szam z-nistermi na pré sla i da szam sze te né mogla vcsakati, nazványe szam malo notri sla k-'Zurknój Katicí. Znam ka tô tebi né povoli, ali prôti velkoj prosnyi szam né kaj véla. Katicé mati me tak obküsvála i me szpitávála, ka gde je moja mati? jeli szam jo poznala? I gda szam vidla, kak mati Katicó rada má, tak sze me nekaj pri szrci genolo.

— Jeli te jaz ne lübilim? — pravo ocsa tak da bi v-szehni gucsó.

— Isztina, ka ti mené jáko lübis, moj drági ocsa; ali znás, dönok sze meni tok vidi, da moja szreca nebi cêla bila. Materna rôka me né gladila i v-ocsi materi szam nigdár né glécála.

— Materna rôka te gladila i v-ocsi materi sziz tüdi glédála, szamo ka ti tô ne pômlis.

— Gde szo pa mati, jeli szo mrli? zakój szo ne prináj?

— Na eto pitanye ti zdaj escse nemrem odgovor dati. Zná bidti po vrémeni vsze bodes zvêla, i te bos znála ka zakój szam ti ne zdaj odgovor dati steo.

Lucija escse vcskrát mater vgucsi naprêprineszla, ali od ocsé nikaj né mogla zvediti.

Tak szo léta pomali tá tekla. Matjas zvonár je szvojo delo vszáki dén posteno opravo. Lucija pa vezáki dén za lepso devojko rászla. Nyéne lepote glász 'ze po velkoj zemlji raziso.

Eden vcsér sztári z-cserjo szprehájanya domô èð Jagode szte odla brát, pa szta sze malo za müdila. 'Ze kmica gracsüvála i csrni oblák sze z-ka'züvo. Na ednók zbliszne, zgermi i de'zd'z zacsné káplati. Kama dale de'zd'z bolje zacsné kapati i naszkoroma sze 'ze vsze lévo. Vöter nazgrüntano piho, na mali tocsa tüdi kápala, germelo, blizskalo brezi henyanya. Szploj kmica grátala. Z ednoga brega szta rávno doli sla, gda sze de'zd'z lévati zacsnó, Kre nyiva na szilo vküppritecsena voda 'ze kak potok v-dô tiralá. Obádva szta 'ze do niti mokriva bilá.

— Tô je nazgrüntano vrémen, ocsa — právi Lucija i sze zrokámi escse bolje za ocsó primle. Sztópva eti gder pod edno drvô, ovak sze ne rêsiva od neszrecse.

— Bôg vari! Né sziz vidla, ka blizsk v-krátkom vrémeni 'ze tri krát pôleg náj rávnok v drvje vdaró. Táksega hipa pod drevô sztôpi najbolje navarno. Záto li odva na cisztini, csi va glih mokriva.

Dugo, jáko dugo szta sla i sze nyima 'ze csüdno vidlo, ka szta itak né domô prisla. Zablôdila szta. 'Ze szta trüdniva bilá obadvá. Lucija 'ze celô odmogla. — Escse malo trpi moje déte — ráto jo ocsa — vcsaszi szva domá.

Zobsztom. Lucija odmôcsi vküpszpádnola. Ocsa jo narocsáj steo nesztiz; né je mogo. 'Ze sze zorilo. De'zd'z tüdi obsztano. Ka zdaj zacsné sztári szam? Na táksém mesztiz je bio, gde zvôn fticsa niscse ne hodi. Dônok lekaj nekákoga vidi! Tak je, ednoga moskoga váro i za zovéga. Te, edem mládi decsko, k-nyemi ide, zvê ka sze zgôdilo, pa sze pascsi vész i szkôlami pride nezáj, ár ocsa z-cserjov szta dalecs od dôma odísála i szta blizi k-ednoj drügoj vésziz prisála.

Lucija sze raszladila i v-teski beteg szpádnola. Te mládi cslovek vrácsiteo bio i szkoro nôcs-dén pri poszteli Lucije bio i ocsa tüdi. Po dugom vrémeni je Lucija zdrava grátala. Te vrácsiteo 'ze tak k-hi'zi navcseni bio, ka te sztári zvonár i Lucija szta brezi nyaga né mogla bidti.

Csi du'ze, pa te sztári vszigdár bolje i bolje preglejüvo toga mládoga vrácsite la. Prvle v-'zalosztiz szvojoj ga niti né prav pogledno.

— Tak je, on je, Ferenc, nyagov szin — zgucsávo vcsászi te sztári. Ali kak je tô, ka on tüdi rávnok v-ete kraj prisó.

En csasz tüho premislávo, te pá zacsnó:

— Tak sze mi vidi, ka Lucija jáko veszéla csi je on pri hi'zi, da pa odide, te je 'zalosztizna, i tak na milo popéva, ka csloveki sze szrcé jôcse. Gvtisno je, ka sze lübita. O, ka sztoga bode? Bo'za rôka kak csloveka dela pelas!

Edno leto je priteklo, ka Ferenc, ár je rêsizam on bio, k-zvonári hodo. Rávnó tákse vrémen bilô, kak tisztiz dén, gda szta láni jagode hodla brát.

Lucija v-hrámbi nikso delo méla, hi'zni vért pa z-Ferencem szta v-ogracseki bilá. Ferenci sze lépa prilika ponüjala sztáromi ovaditi, ka szo nyagove ocsi 'ze tak dávno várele. Povedati sztáromi, ka on lübi Lucijo i ka naj blagoszlovi nyiva lübéznoszt.

Kak je miszlo, tak je vcsino.

— Tô bi vsze lepô bilô, moj drági — právi te sztári — ali jeli nebi tô csüdno bilô, ka táksi vucsen goszpôd bi sziz za 'zeno vzéó ednoga zvonára csér?

— Jaz ne pitam tô, csida csér je ona, ár vidim, ka zaméne néga drüge na szvéti kak ona. Ka valá meni kralica, csi

mojemi szrci nê za nyô. Isztinszko lübézen szrcí lübézen iscse i gde tó nájde, tam je naj slo blá'zensztvo.

— Escse tó pred menom záto nê zadoszta. Jaz, kak ocsa, dönok morem znati, sto je, odkec je on, ki mojo csér za 'zeno vzeme.

— Zakój 'zelejo toliko znati. Vidijo, ka szam posten cslovek, znam toliko priszlü'ziti, ka za náj zadoszta bode.

— Gde pa szojo nyihovi sztarije? — pito te sztári, pa pritom na nalükano glédo na Ferenca.

Oblacsilo sze. Vrêmen sze k-vihéri szprávlalo.

— O, zakój me tó pitajo! Gda na tó miszlim, tak sze mi zdi, ka sze mi szrcé razpôcsi. Ali nyim morem ovaditi. Dávno je bilo. Escse szam máli pojep bio. Moj ocsa szo sze za lübili v nyihovoga prijátela 'zeno. Tak szta szí dobriva pajdása bilá. Malo pomlim, ka té cslovek tak nyihovoga rásza bio. Szôszedje szmo szí bili. Jaz szam rad tá hodo, ár tam edna mála deklicska bila, pa szva sze zmenyala. Moja mati szo 'ze dávno pokobani bili. Ednók szo moja ocsa i szôszedova 'zena mrtviva bilá. Lidjé szo toliko gucsali. Jaz szam tó nê razmo. Jaz szam pri mojga ocsé brati gorzrászo, ki me z-tisz toga kraja odpelo i komi szam mogo oblübiti, ka tá vecs nigdár nemo nezáj sô. Tó szam obdr'zo. Szledi szam zacsuc, ka nas szôszed mojga ocsó i nyagovo 'zeno eden vecsér môro, pa szvojov cserjov tak odiso, ka niscse ne vé kama?

De'zd'z sze zacсно levati ztocsov.

— Ete cslovek szam jaz — pravo sztári zvonár. Bo'za vola, ka kaszo sztarije pregrehsili, naj sze tó v-deci ne pokastiga. Bojdita eden pár.

Rávnok te je z-hrámhe k-nyima pribé'zala Lucija.

— Lucija, ete mládi cslovek tvojo rokó prôzi. V-szrcáj szta 'ze tak zarocseniva. Zemta moj blagoszlov. Lübita en ovoga tak, kak szam jaz Lucija tvojo mater lübo. Ferenc je pozno tvojo mater, csi scsés zvediti, ka szam ti jaz nê steo povedoti, on kak mô'z ti naj ednok pové.

Nisteri lidje szo na hi'zi zvcnóra dveraj rogátali i kricsali, ka naj ide zvonit.

Matjas escse eden pogléd vrgo na mladénce i szilov odiso.

— Z-bogom, bojta szí vörnina! — to je pravo i dveri za szebom zápro.

Naszkorona szo sze 'ze zvonovje glászili. Eden mocsen treszk je bio csüti. Zvonovje szo za tühili. Na kráci potom szo Matjasa mr.voga domô prineszli. Bliszk ga bujo v törmí. Szkrio sze od szvéta, té enkrát zmo'zen goszpôd. Mreo je kak zvonár. Szebi je obszlednyim zvonio.

Lucija i Ferenc szta szledi pred oltárom eden ovomomi lübézen priszégnoła. Nê szta pozábila, ka nyima pravo eztári zvonár.

Razlocsne glászi.

— Rim pápa 16-toga etoga mészeca je poszvecsávo szvojga treszetoga vladarsztva letnidi-dén. Med szvémi pápami devéti Pius je naj du'ze szedécsi na trônusi pápe. On je v-rédi te 257-mi. Zvön Peter apostola, ki je 25 lét, 2 mészeca i 7 dnévov v-Rimi szvojga csészt noszo, med 256 prednyari IX. Pius pápa ni edem nê vladarüvo 25 lét.

— Navklüpní dugovány miniszter vojszke baron Koller za volo szvojga beté'znosztí z-csésztí odpovedo i na nyagovo, meszto za minisztera vojszke je grof Bylandt Arthur imenüvan od kralá.

— Orzacsko vértivanye. V-etom leti na te prve tri mészecze je notri priteklo 42.982,547 rainskih, potroseno je 67.975,393 rainskih i tak prvoga strtnyeka toga leta je 25 millionov vecs potroseno, kak je notrivzeto.

— Derk z-konyi. Nega táksega vértá, steri nebi rad meo lepoga konya; nego malo táksi jeszte, ki szí lépe, bisztre nogé majôcse konye znájo prikermiti. Naprêpomáganye kermléyaya dobri konyôv sze na orzacski sztroskaj zadoszta vecsini, kakti szkrbleno je za dobre 'zrebce i ka té naj vszáki tao országa

prido. Zvön toga vszákom országi ti velikási vnogo trosija na lépe konye. Za volo pokázanya dobro prikermleni konyôv sze vnôgi mesztaj tak prinasz, kak v-drügi országaj obdr'záva derk konyôv. Letosz vu Angluskom i Francuskomországi prvo darilo v-obôjem meszti eden vognszki kony, po iméni „Kisbér“ dôbo. Bilô je veliko csüdivanye. Vu Londoni i Pári'zi vszáki tó szpitávo, odkec je té kony priso? Ete kony zdaj na celom szvéti hiresni gráto, szvojemi vérti pa z-derkanyom szkoro eden millionov rainskih priszlü'zo. Ete kony je 'zrebcsije Kisbéra i zdaj je sészt lét sztar.

— Dácsa pszov. Vu Buda Pesti od vszákoga psza sze more na edno leto 5 rh. dácse plácsati. Ki tó zamidi vecsiniti, od táksega püc psza od neszé.

— Ka je cslovecsi 'zitek vrêden. Eti prinasz je táksa sega, ka vnôgi káksega sté zroka volo vu Dünaj szkácsejo, ka szo naj vtoplenyom morijo. Malo steri dén miné, ka nebi dvá-trjé tok szmrt iszkali. Zdjaj pa 'ze szojo táksi, ki na tákse pázijo, i kak steri z-môszta doli szkočsi, té sze pascsijo ga vözloviti, i za vszákoga vöpotégnyenoga csloveka 26 rh 25 krov dobijo. Ali da zdaj 'ze dvá môszta jeszteta i pri tom niscse na tákse szkákacse ne pázi, ki sze gvüsno scséjo vtopiti, té znôvoga moszta szkocsi vu Dünaj.

— Konyszka skér z-'zeleza. Pri vojszki szo nê dávo za szküsávanya volo zdrotá na rejeno konyszko-skér nücali i tó sze tak za dobro pokázalo, ka szledi, gda sze sztára raztrga, do táksó skér nücali.

— Törszke vojszke broj vsze vküp na 206,000 denejo. Szrbaszke vojszke broj pa na 170,000 právijo.

— Vu Arad grádi je nikák szoldákom 300 obütelov i 90 vognszki lács vkrodno. Grádcška vráta do zaklenyene, dokecs sze vö ne zvê, sto toliko obütelov nüca i szoldácke nemoro vöidti.

— Poszlavcove hi'ze prodszednik v-preminôcsi mészecaj nisterim poszlavcom, ki szo 15 dni brezi szloboscine od szed-sztva vö osztali i domá ali gder indri bili, na eden ali vecs mészecze nyim nê dao vöplácsati mészecsko plácsó. Táksi edno oszem bilô, med témi eden z-Vasvármegyöva.

— Z-Lendave nam pisejo, ka zdaj v-pocsinek vrêmeni szpráviscsa lüsztvó jáko csáka tá bridti nyihovoga poszlavca, ár od nyega 'zelejo zvediti, kak sze on zdr'záva v-dugoványi poszebne vame i banka. Kak nam nas prijátel pise, 'zelejo sze vecsakati, ka nyihov poszlavec eto szvojga du 'znoszt doprneszé. (Tó vnôgi mesztaj csáka lüsztvó, pa záto dönok nisteri poszlavec níti vüha negible. Réd.)

— Z-Trszta v-Polo idocso posto szo porobili. Kvár 30 jezér zadene.

— Na Csongrádi edna 'zenszka na ednók tri pojbe rodila. Da szo ete nôve pôrgare z-krsztitja domô neszli, na pôti szo sze 'zenszke nad nyími csüdivale, edna ovoj z-rök jemála i tak szo te pojbe vküp zmesali, ka zdaj nevejo, ka steri je na Stevana ali Jánoša krcsen.

— Eden jáko rétki cslovek. Segá je, ka ki sze v-ednom ali v-drügom deli zaznamovi, za tó medálio dobi. Szlaboszt lidém je táksa, ka za medálio trpecsejo. Ete dnih sze najso eden vrli cslovek, ki to ponüjano medálio zahválo i nê vzéo, právivsi: jaz szam mojo du'znoszt posteno doprneszo, i toga znánya je meni najvéksi dár. Táksi mô'zôv bi moglo doszta bidti.

M á l i v é r t.

Malo steri cslovek szí má premiszliti, kak jáko je hasznovitno drevje pôvati. Kam du'ze pa logôv vszigdár menyé, krcsavke jáko nahitroma delajo, ár lidjé zemljô nücajo, nemrejo sze vecsakati, ka bi szí zleszá haszek vzéli. Dácsa hitré na vékse raszté, kak rászt. Drva 'ze zdaj velko ceno májo, ka pa escse szledi bo? Isztina ka vnasem országi na jákom velkom falátinêga drv, tam lidjé szlámov i zgnojom körijo, ár zemlja

tákša, ka brezi gnojnyá obülno rodi. Tam gde lüszto szlamo za drügi poszeo nüca, vszáki de sze mogo za drva szkrbeti csi glih za dráge pêneze.

Kaksté velka potrêbsina bode za dry, tô vrêmen je 'ze minolo, ka bi máli vértovje tak logé pôvali, kak inda. Vszáki li na tô gléda, ka je nyemi naj mogôcse vszáko grüdo na szilni nüc obrnôti. Zdaj lidje etak molijo: daj goszpodne, ali vcsaszi! Po táksem naszkoromo do szamo taksi logé meli, kém je nê szila za volo orátje zemljé drva zapravati, ali gde je grünt za drügo nê kak za lôg.

Dönok vszáka vész sze more szkrbeti za tákse drevje, stero pri potáj i gder indri, gde je potrebno — poszadi, pa pôleg toga kak najvecs sze more pôvati szadoveno drevje. V-nasem kráji szadoveno drevje jáko rodno, i dönok nidri tak malo szadovenoga drevja nemre viditi kak rávno prinasz. Szád pôvati sze tüdi k-vérsztvi szlü'zi i dober vért tak zná szvoje vérsztvo pelati, ka ne csáka szamo z-ednoga pôva pêneze dobiti, ár csi eto kákša neszreca doszégna, te more sztrádati, nego tak raztála, ka v-ednom vrêmeni z-ednoga v-drügom pa z-drügoga pêneze notri jemlé.

Szád vszigdár dobro cêno má. Paki ne bi znao, ka vecskrát táksi, steri ráj manyárijo, kak szád pôvajo, v-jeszén szilje dávajo za szád? Drügo drevje pa jáko cilavno kre potáj poszaditi, ár széncó vszáki pôtnik lübi. Vu ptühinszki országoj lüszto 'ze tak na tô navcseno, ka sze tam malo gde tákse meszto nájde, ka kre potáj nebi bilô drevje poszajano. V-nasem kráji vnogo táksi poti szojo, kre stere bi sze drevje jáko sikalo, ali, jeli, gde lüszto drevje vzeme — tô pita nisteri.

Zvéksega vszáka vész dobila malo grünta za pôvanya drevja, eta zemlja sze na drügi poszeo nüca, lüszto niti ne miszli na tô, ka bi sze tá zemlja na pôvanye drevja nücala. Ka je tomi zrok?

Tô, ka z-tém dugoványm niscse nemára. V-prvom rédi bi vucsitelje mogli deco navcsiti, kaksze more drevje pôvati, szledi velkim tanácse dati, pa k-tomi deli rátati, ár lüszto vszigdar tô csáka, ka naj je pritrü-ceno k-ednomi ali k-drügomí, ovak nescse priliko popadnoti, csi glih vidi, ka bi tô zanyih dobro bilô. Ali csi ednók eden zacsne, pa ovi vidijo, kak je tô hasznovitno delo, te vszi sze pascsijo tak delati. Jeli ki ne bi pômló, kak dugo trpelo, ka sze lüszto 'zeleznim plügom na vadilo? zdaj pa 'ze niti eden brezi táksega nescse biti. Vnogo tákse példa bi znao na prêprinezti.

Záto vszáka vész sze naj szkrbi táksi ograd napraviti, gde de sze szadüveno i ovakse drevje pôvalo; za nistera lêta de vszáki vido, kákši haszek nyaga z-toga doszégne. Naj sze nájde vszákoj vész táksi cslovek, ki lüszto v-tom táli obüdi i za obsinszki nüc de pôtkázás.

Tak szam szi na prévzeo, ka ete liszt v-szákóm broji prineszé nekaj od drevja pôvanya. Od minisztera poloobdelanya je za drevja pôvanye eden csésztnik, miniszterszki komisár imenüvan, ka sze v-országi drevje pôvanye kak naj bolje razsiri. Ete miniszterszki komisár szo me oproszi, naj „Prijátel“ za szlovene gorivzeme, ka za volo drevja pôvanya oni lüsztvi naz-

nánye stéjo dati. Za ete cil ete liszt nyim i drügomí tüdi vszigdár odprêti.

Ete komisár vszáko lêto moro miniszteri naprê-polo'ziti, v-steroj vész j szte ograd za pôvanya v-steroj nê i gde nêga, tam sze more szkrbeti, ka naj táksi ograd bode.

— V-országi vecs mesztaj gde za solé vucsitela iscsejo, tô zdaj 'ze tüdi 'zelejo od táksega poszvedocsiti, jeli razmi pôvanya drevja í csi nê, jeli je nagnyen, sze tô za polleta navcsiti.

— De'zd'z. V-országi v-nisteri mesztaj ete dnih vnogo de'zd'za bilô i szilje jáko poleglo. Toca 'ze vnogi határaj bila i vnogo kvára zroküvala. Z-ptühinszki országoj glászijo, ka tam tüdi jáko de'zd'zavnatno vrêmen májo. Od vnogoga de'zd'za Dünaj 'ze pá zpovôdenom szagüvala.

— Mésnyeka mészeca szlédnye dnih vu Szegedi zlo'zba mestrie blága bode. Eto de prva prilika, ka sze poká'ze, ka vogrszka mestria zná dogotoviti. Etoj zlo'zbi je veliko szprávlanye i komi mosnya dopüszi, naj nezamüdi eto zlo'zbo poiszkati, ár rokodelavec sze v-táksi mesztaj najvecs na vsái.

— Z-törszki dr'zélaj szilje vöpelati do 'zvéte je prepovédano.

— Dober kovács more znati dobro podkávati. Ete dnih je pred miniszterom poloobdelanya potkoványe bilô, ka naj kovácsje poká'zejo, steri dobro zná potkávati i na tô je tri dárov bilô vödjáno: 20, 10 ino 3 zlátov. Kovacsnica je bila olepsena. 29 kovácsov sze zglászilo, ali szamo szo 19 k-potkôvanyi püsztli. Vszáki je mogo edno potkôv na prédnyo i na zádnyo nogó na réditi, kopito zrezati i potkoványe opraviti. Prvi dár je edem detics dôbo, kak ti steri najbolje znao potkávati.

— Szilje. Tr'zci sze prinasz tak trôstajo, ka de vnasem országoj szrrédnyí pôv. Zvönszki országoj glászijo, ka tam szükesna 'zétva bode i tak de sze tá moglo vnogo sziljá z-ptühinszki mesztaj pripelati. Prinasz cêna vo'znyi na 'zelezni potáj jáko viszika, i tô nase trasztvo zadrágava. V-etom mészeci sze zacsne knam vlaskoga szilje brezi váme notre pripelanye. Tô de nasoj psenici cêno jáko doli te'zido. V-etrom mészeci odávanye lküpüvanye szilja jáko namali so, niksa nola sze nê kázala. Ki k-odaji májo szilje, té csákajo, ka csi boj bode, te z-velikov cénov odájo. Cêna szilji je bila: *psenica*: 72—78 klgr. 'zmécsna po métercenti: 10 rh. 50 kr. — 12 rh. 60 kr.; *'zito* 70—72 klgr, 'zmécsno 8 rh. 50 kr.; *jecsmen* za kernlenye 7 rh. 20 kr.; *ovesz* 9—10 rh.; *kukurca* 5 rh. 80 kr.; *grah* 8 rh. 50 kr.; *grásics* 18 rh. 90 kr.; *lécsa* 14—21 rh.; *pseno* 9 rh. Mászcsava zlagvom 73 rh.; méd 35—40 rh. — 'Zivinszko szenye: pár volov 190—295 rh.; pár kráv 165—200 rh.; dojne krave pár 95—165 rh. Govenszko meszó 100 klgr. 48—56 rh.

Bój. Od sztrána Szrbie prôti törkom je bój zacsnyen. Ete dnih je Milan vladik k-szvojoj pri törszkoj granici sztojé-csoj vojszki odiso i te je szrbszkom národi vödána proklamácija, v-steroj sze vöpvé, ka Szrbia záto bój zacsne, ár nemre trpeti, ka bi v-szöszedsztvi nyéni brati od törka kláni bili. Edenkrát szo törki szrbe 'ze zbili i szrbi szo dvé jezér lüdi zgübili, na drügi dén szo pa szrbi törke z ednoga meszta od-tírali. Z-Szrbia drüge glaszi nê szlobodno poezlatni, kak stere od oblászti szo dopüscseni. Törki, kak je csüti szrbom za hrbet priti sze pascsijo, i tô kresijo, ka moro v-Belgrád, Szrbie glávni város pridti. Za nistere dnih mo od velkoga bitja csüli. Crnegore vladik kre drügoga kraja z—40 jezér lüdi na törszko vdaró. Szrbia csé H. rcegovino, Crnagora Bosznio dobiti. Ovi poglavárje právijo, ka nedo niti ednomi pomágali. Jeli de tô tak? Tesko. Ztoga zná velki bój bidti. Od nasega sztrána szo szoldáki 'ze k-granici poszlani i decske szo 'ze tüdi notri zézvali. Zná bidti ka sze velko delo vcsákamo.

Podgovoren réditel: **Agustich Imre.**